

Lærerigt at være IPM-demonstrationsvært

Seks år som IPM-demonstrationsvært har givet frugtavlere og konsulent mulighed for at dygtiggøre sig og videregive den nye viden og erfaringer til andre

Niels Mortensen, Magerholm, og Maya Bojesen, GartneriRådgivningen, har gennem seks år arbejdet tæt sammen omkring demonstration af IPM-principperne i frugtplantagen.

- Jeg har været glad for at være IPM-vært. Konsulent Maya Bojesen er kommet her meget, og det har været godt hele tiden at kunne vende aktuelle problemstillinger i plantagen med hende, fortæller frugtavlere Niels Mortensen, Magerholm.
- Personligt har jeg haft stort udbytte af at være med i IPM-projektet. Jeg er blevet dygtigere, har fået fokus på mange flere ting og er blevet mere bevidst om forholdene i plantagen, tilføjer han.

Fokus på flere problematikker

Både Niels Mortensen og Maya Bojesen synes, at de har fået et stort fagligt løft igennem de seks år, IPM-projektet har

396 mennesker har besøgt Magerholm, mens det har været IPM-demonstrationsbrug, og hørt Niels Mortensen fortælle om frugtproduktion efter IPM-principperne. Her en gruppe forbrugere ved Åbent Landbrug.

løbet. Med frugtkonsulenten som drivkraft har de hvert år haft fokus på en ny problematik på Magerholm:

- I efteråret 2010 blev Niels Mortensen udtaget som IPM-demonstrationsvært
- I 2011 var der fokus på varslingsværktøjer for sygdomme og skadedyr
- I 2012 besluttede de at sætte feromonforvirring op i hele plantagen
- I 2013 var det første år med Niels' nye trerækkede sprøjte. Der blev stået blomsterstribe i foråret 2013.
- I 2014 gik de i gang med RIMpro Cloud. Udviklingen af blomsterriben blev fulgt.
- I 2015 afprøvede de forskellige strategier for bekæmpelse af ukrudt. Der har også været afprøvning af Trapview-fælder.

Ikke alt er lykkedes lige godt. Blomsterstriberne var for eksempel ingen succes, for nogle af planterne blev mandshøje og alt for voldsomme. Maya Bojesen har konkluderet, at det er bedre at have en generel strategi for at passe på nyttedyrene i hele plantagen fremfor striber her og der.

Finder de gode historier

Maya Bojesen har brugt tid på at sætte sig ind i teorier om nye emner og omsat dem til praksis i frugtplantagen med tanke for, at det skulle stilles an, så der var noget at se på for besøgende.
- Ambitionen har været, at der hele tiden skal være noget nyt at vise frem. Det har været krævende, men også givet inspiration og været lærerigt. Min deltagelse i projektet har betydet, at jeg har haft timer til at sætte mig godt ind i emnerne. Det er kommet både Niels og de andre

Andre frugtavlere har været den primære målgruppe for IPM-demonstrationsbrugene, her fra Æble Pære Klubbens Blomstringstur den 12. maj 2011.

Frugtavlskonsulent Maya Bojesen har både været Niels Mortensens rådgiver og gjort de mange besøgende klogere på professionel frugtproduktion, her en gruppe gartnerskoleelever.

avlere til gode, for de erfaringer vi får hos Niels, bruger jeg dels direkte i min rådgivning, dels i de ugentlige nyhedsbreve, siger Maya Bojesen.

Nyttedyrene er vigtige

Da Niels Mortensen blev demonstrationsvært, havde han kun fælder til registrering af et par viklerarter sat op i plantagen. Nu har han hele paletten af fælder, som varsler for syv forskellige viklere.

- Jeg bruger en del tid på fælderne. De skal sættes ud, og jeg skal rundt i plantagen og tjekke dem to gange om ugen. Derfor tog jeg i mod et tilbud om afprøvning af Trapview-fælder, som er monteret med et kamera, så jeg på kontoret kan se limbunden og tælle, hvor mange skadedyr der er kommet.

Fælderne er Niels' værktøj til at kunne lægge sprøjtningerne mere præcist, så der ikke kommer angreb i æblerne. Frugtavleren er i det hele taget blevet mere bevidst om, at det betaler sig at alliere sig med nyttedyrene, så de kan bistå ham med at holde skadedyrene i skak. Derfor vælger han også midler, som er skånsomme mod nyttedyrene.

- Før projektet startede, havde Niels taget tankegangen om skadedyr og nyttedyr til sig. Men det er fint, at han er blevet endnu mere bevidst om samspillet mellem skadedyr og nyttedyr, roser Maya Bojesen.

Feromonforvirring virker godt

I foråret 2012 bandt Niels Mortensen

små "tråde" med feromonforvirring mod æbleviklere op i hele plantagen. Arbejdsmæssigt var det et stort arbejde, men da de først var sat op, slap han for at skulle holde så skarpt øje med angreb.

- Jeg var meget glad for metoden, og der har ikke været det store behov for at sprøjte ret meget siden, fordi der ikke har været så mange viklere, og det er sandsynligvis en effekt af feromonforvirring i 2012. Jeg har siden 2012 kunnet nøjes med at bruge biologiske midler, som er skånsomme mod nyttedyrene. Ulempen er, at feromonforvirring er en dyr metode, men på trods af det overvejer jeg stærkt at sætte det op igen i 2016, fordi vi i 2015 igen har set lidt for mange viklerskader, siger Niels Mortensen.

Pesticidrester

Hvert år har de udtaget stikprøver for at få æblerne analyseret for restkoncentrationer af pesticider, og de tal har betydning for Niels Mortensens strategi for bekæmpelse.

- Vi lærer meget af at tage de prøver for restkoncentrationer. Jeg snakker med avlerne om fundene, og vi relaterer dem til behandlingerne i sæsonen. Det er et godt værktøj, som vi bruger til at drøfte fremtidige strategier, som skal balancere, så vi får æbler uden skader, men også med så få pesticidrester som muligt. Det er et redskab, som gør diskussionen om restkoncentrationer vedkommende for avleren, siger Maya Bojesen. Niels Mortensen giver hende ret:

- Jeg er begyndt at tænke meget mere over, hvilke midler jeg vælger, og hvornår jeg sprøjter. Resultaterne viser dog, hvor svært det er at lave frugt helt uden pesticidrester, hvis vi skal udføre de behandlinger, som vi synes er nødvendige.

Kan godt lide af få besøg

Hele ideen med IPM-demonstrationsbrugene er at brede erfaringer om IPM-principperne ud til andre. Som de seks øvrige demobrug har Niels Mortensen og Maya Bojesen planlagt og gennemført cirka fire arrangementer på Magerholm hvert år. Frugtavlere, rådgivere, studerende og forskere har besøgt Magerholm, men også folk som blot er frugtspisere eller har et frugttre i haven. Magerholm har i september i år deltaget i Åbent Landbrug, hvor der kom 163 mennesker, som fik rundvisninger i plantagen og på lageret.

- Besøgene har budt på mange højdepunkter, som da vi for eksempel havde besøg af miljøminister Ida Auken sammen med Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg, men det var også spændende at lægge plantage til Blomstringsturen, følgegruppen for IPM-projektet og sprøjteteknikarrangementet. Det har givet mange oplevelser at være demonstrationsbrug. Vi har haft mange besøg, og jeg synes, det er sjovt at vise tingene frem og fortælle om vores produktion, siger Niels Mortensen. ■